

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

Всеукраїнська наукова студентська конференція
«Міжнародне право в період
турбулентності міжнародних відносин»

25 жовтня 2024

м. Одеса

Друкується за наказом ректора Національного університету
«Одеська юридична академія» Олега ТОДОЩАКА
(наказ № 3178-44 від 08.10.2024 р.)

Відповідальний редактор

Аракелян Мінас Рамзесович – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор кафедри міжнародного та європейського права, Заслужений юрист України.

Укладачі:

Бехруз Хашаматула Набійович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права.

Бугаєць Альона Сергіївна – асистент кафедри міжнародного та європейського права.

Гриб Анна Миколаївна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Дронов Владислав Юрійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Форманюк Вікторія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права.

Слісаренко Анастасія Олександрівна – здобувачка вищої освіти 4 курсу факультету судового та міжнародного права.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції, їх наукові керівники, які рекомендували матеріали до друку.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, м. Одеса, 65009, вул. Фонтанська дорога, 23. Тел. +38(048)719 8685

«Міжнародне право в період турбулентності міжнародних відносин» : студентська науково-практична конференція, 25 жовтня 2024 р., м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2024. 489 с.

© НУ «Одеська юридична академія», 2024

© Кафедра міжнародного та європейського права НУ «ОЮА»

європейської інтеграції: глобальні виклики, стратегічні пріоритети, реалії та перспективи». 2024. С. 160-162.

Ключові слова: Європейський Союз, Угода про асоціацію з ЄС, Євроінтеграція, міжнародні відносини, статус кандидата в члени ЄС, міжнародні відносини з Польщею, реформи законодавства, Копенгагенські критерії, збройна агресія РФ.

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Мануїлова Катерина Вікторівна.

Потелещенко Крістіна Анатоліївна

здобувачка вищої освіти 4-го курсу

факультету судового та міжнародного права

Національного університету «Одеська юридична академія»

АДАПТАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Адаптація конституційного законодавства України до права Європейського Союзу є важливим етапом на шляху європейської інтеграції держави. Цей процес відображає прагнення України до політичної та економічної інтеграції з Європейським Союзом (ЄС) та необхідність приведення внутрішнього правового порядку у відповідність із правовими нормами ЄС. У цьому контексті виникають питання щодо впровадження принципів європейського права у національну правову систему, узгодження основних засад державного управління та забезпечення прав і свобод громадян на основі європейських стандартів.

Україна тривалий час прагнула налагодити тісніші відносини з Європейським Союзом, що стало одним із ключових завдань зовнішньої політики країни після здобуття незалежності в 1991 році. Підписання Угоди про

партнерство і співробітництво між Україною та ЄС у 1994 році заклало основи для політичного, економічного та правового співробітництва. Однак саме після Революції Гідності у 2014 році європейська інтеграція стала головним вектором зовнішньої політики України.

Підписання Угоди про асоціацію з ЄС у 2014 році визначило нові напрями співробітництва між Україною та Європейським Союзом, включаючи питання адаптації законодавства. Угода передбачає тісну співпрацю в різних галузях, включаючи правосуддя, безпеку, економічну політику та захист прав людини, що вимагає поступового впровадження принципів європейського права в українську правову систему [2].

Адаптація конституційного законодавства є одним із ключових аспектів інтеграції України в Європейський Союз. Конституція України є основним правовим актом, що регулює функціонування держави, захист прав і свобод громадян, а також взаємодію різних органів державної влади. Тому її адаптація до стандартів ЄС має першочергове значення.

Одним із важливих принципів Європейського Союзу є верховенство права, яке включає забезпечення правосуддя, прозорість державного управління та дотримання прав і свобод громадян. Українська Конституція вже містить низку положень, які відповідають цим принципам, однак деякі аспекти потребують уточнення та вдосконалення з урахуванням європейських вимог.

Зокрема, європейські стандарти передбачають важливі принципи, такі як забезпечення рівності перед законом, захист прав меншин, вільний доступ до судової системи, незалежність судової влади та прозорість державних інституцій. Для досягнення цих стандартів необхідні певні конституційні зміни, а також впровадження правових механізмів, які гарантують їх дотримання.

Адаптація конституційного законодавства України до права Європейського Союзу охоплює кілька важливих напрямів, які включають правову, політичну та інституційну реформу [2, с.50].

Забезпечення прав і свобод громадян. Конституція України вже закріплює широкі права і свободи людини та громадянина. Однак адаптація передбачає

подальше вдосконалення механізмів їх захисту відповідно до стандартів Європейської конвенції з прав людини та Хартії основних прав Європейського Союзу. Зокрема, йдеться про удосконалення механізмів захисту права на справедливий суд, недоторканність приватного життя, свободу вираження поглядів, право на вільне пересування, а також боротьбу з дискримінацією.

Зміцнення незалежності судової влади. Одним із важливих аспектів європейського права є забезпечення незалежності судової системи від виконавчої влади. Адаптація конституційних положень щодо організації судової влади має сприяти зміцненню незалежності суддів та підвищенню прозорості у призначенні на судові посади. Це також включає реформування Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів з урахуванням європейських стандартів.

Інституційні реформи та боротьба з корупцією. Європейський Союз наголошує на важливості ефективного державного управління та боротьби з корупцією. У цьому контексті адаптація конституційного законодавства має передбачати вдосконалення механізмів контролю за діяльністю державних органів, підвищення прозорості їх функціонування та посилення відповідальності за порушення.

Децентралізація та регіональне управління. Європейська інтеграція передбачає реформу державного управління з акцентом на децентралізацію влади. Це вимагає внесення змін до Конституції України, які закріплять права регіональних органів влади та нададуть їм більше повноважень у прийнятті рішень на місцевому рівні.

Захист прав національних меншин. Одним із важливих аспектів права ЄС є забезпечення рівних прав для національних меншин. Адаптація конституційного законодавства має враховувати потреби захисту національних меншин і запроваджувати механізми для забезпечення їхніх прав на освіту, мову, культуру тощо.

Значну роль у процесі адаптації українського конституційного законодавства до права ЄС відіграє Лісабонський договір, який набрав чинності в 2009 році та змінив основи функціонування Європейського Союзу. Лісабонський договір

закріплює принципи демократії, верховенства права, поваги до прав людини та гідності, що стають обов'язковими для всіх країн-членів та держав, які прагнуть інтеграції в ЄС.

Україна, як країна, що прагне стати членом ЄС, повинна адаптувати своє конституційне законодавство відповідно до принципів, встановлених Лісабонським договором. Це стосується не лише внутрішньої правової системи, але й зовнішньої політики, яка має бути спрямована на забезпечення миру, безпеки та розвитку міжнародних відносин.

Незважаючи на значні успіхи у реформуванні правової системи України в контексті європейської інтеграції, існує низка проблем, які ускладнюють процес адаптації конституційного законодавства.

Часті зміни уряду та парламенту впливають на стабільність законодавчого процесу та гальмують ухвалення важливих законодавчих актів. Деякі політичні та економічні групи виступають проти проведення реформ, спрямованих на адаптацію законодавства до європейських стандартів, через страх втрати впливу або економічних привілеїв. Попри численні антикорупційні ініціативи, корупція залишається серйозною проблемою, що підриває довіру громадян до судової системи та органів державної влади.

Перспективи адаптації конституційного законодавства України до права Європейського Союзу виглядають оптимістично, оскільки українська влада активно впроваджує необхідні реформи. Важливим елементом цього процесу є постійна співпраця з ЄС, яка спрямована на досягнення високих стандартів демократії, прав людини та верховенства права [3, с.26].

Водночас, для успішної адаптації необхідно забезпечити політичну стабільність, активізувати боротьбу з корупцією та продовжувати реформи у сфері судочинства, державного управління та захисту прав громадян. Тільки за цих умов Україна зможе досягти своїх цілей у процесі європейської інтеграції та стати повноправним членом Європейського Союзу.

Отже, адаптація конституційного законодавства України до права Європейського Союзу є важливим та складним процесом, який вимагає

комплексного підходу та політичної волі. Вона охоплює широке коло реформ, спрямованих на зміцнення демократії, забезпечення прав і свобод громадян, боротьбу з корупцією та удосконалення державного управління. Попри існуючі виклики, Україна поступово просувається на шляху європейської інтеграції, що свідчить про її прагнення досягти європейських стандартів у правовій та політичній системах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, від 27.06.2014р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
2. Кузьменко Ю.В. Аналіз правового механізму заборони катувань в Україні. *Юридичний бюлетень*. 2020. Вип. 14. С. 49-54.
3. Щербанюк О. Адаптація конституційного законодавства України до права Європейського Союзу. *Правові засади європейської та євроатлантичної інтеграції України: досягнення та перспективи : збірник матеріалів учасників Шостої міжнародної науково-практичної конференції* (Національний університет «Львівська політехніка», Львів, 25 листопада 2022р.). Львів : Каменяр, 2023. С. 25-28.

Ключові слова: адаптація, право ЄС, Європейський Союз, інтеграція, законодавство, Угода про асоціацію.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор, професор кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія» Сурілова Олена Олексіївна.

Завальнюк Анастасія Миколаївна	
ВСТУП УКРАЇНИ ДО ЄС: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ.....	407
Красюн Анастасія Сергіївна	
МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	410
Ландейс Альберт Олександрович	
ПРОБЛЕМАТИКА ВСТУПУ УКРАЇНИ В ЄС В УМОВАХ ВІЙНИ.....	413
Потелешенко Крістіна Анатоліївна	
АДАПТАЦІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	418
Удод Вікторія Володимирівна	
ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З ЄС: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	423
СЕКЦІЯ № 14. ПРАВО ЄС: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	429
Дехніч Анастасія Вікторівна	
ПРАВОВИЙ СТАТУС ГРОМАДЯН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	429
Думініка Марія Олександрівна та Рацун Ангеліна Анатоліївна	
ПРАВО НА ПРИТУЛОК ТА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	433
Елісашвілі Ілля Володимирович	
ЄДИНА ПРАВОСУБ'ЄКТНІСТЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЯК УНІКАЛЬНА ПРАВОВА КОНЦЕПЦІЯ.....	436
Ігнатюк Аліка Альбертівна	
РОЛЬ СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В СОЮЗІ.....	439
Карасені Олександра Василівна	
СУЧАСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ТА ОСНОВ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	443
Котелевська Валерія Русланівна	
ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕФІНІЦІЇ ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ.....	446
Латиш Яна Вадимівна	
РОЛЬ СУДУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ФОРМУВАННІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА.....	449
Леснякова Вікторія Олександрівна	
РОЛЬ ЄС У ПОДОЛАННІ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН.....	452
Лук'янчук Катерина Петрівна	